Varuförsörjningsplan

Kommunen vill verka för att säkerställa en god kommersiell service och tillfredsställande försörjning av dagligvaror till kommuninvånarna och om möjligt bevara befintligt butiksnät. Varuförsörjningsplanen ska utgöra underlag för bedömning av den aktuella situationen för dagligvaru- och drivmedelsförsörjningen i kommunens glesbygd. Planen ska också vara ett verktyg för fortsatt planering och beslut om stödinsatser. Varuförsörjningsplanen utgör ett komplement till kommunens översiktsplan 2009.

Med kommersiell service avses dagligvaror, drivmedel, post, apotek och grundläggande betaltjänster.

Avgränsning: Varuförsörjningsplanen omfattar inte verksamheter som via lagstiftning är ålagda kommunen (t ex vatten och avlopp m m).

Grundläggande styrdokument är kommunens översiktsplan 2009 där kommunens mål och strategier framgår. Ett av målen har bäring på kommersiell service:

Hultsfred ska kunna erbjuda en bra allmän och kommersiell service på landsbygden, i de mindre orterna och i centralorten.

I översiktsplanen anges också följande strategi för att nå målet:
-Basservicen på landsbygden och de mindre orterna ska beaktas och i möjligaste mån ges förutsättningar för fortlevnad.
-Mark reserveras i strategiska lägen för viktiga serviceanläggningar samt för verksamheter med koppling till service.
-Försörjning av samhället med vatten , avlopp, värme, el och tele- och dataförbindelser säkerställs. Tekniska serviceanläggningar är viktiga för samhället , men de får samtidigt inte riskera samhällets hälsa och säkerhet (dessa servicefunktioner behandlas inte i föreliggande varuförsörjningsplan).

Lägesbeskrivning

Befolkningstal

I kommunen finns nio tätorter varav Hultsfred är centralorten och är också störst, sett till invånarantal. Kommunen har en stor andel glesbygdsboende. Vidare är ca 27 % av befolkningen 65 år eller äldre (motsvarande siffra för riket är 20%).

Tätort	Befolkning
Hultsfred	5 477
Lönneberga	168
Målilla	1 445
Vena	370
Virserum	1 763
Järnforsen	525
Mörlunda	854
Rosenfors	292
Silverdalen	590
Glesbygd	2 335
Totalt	**13 919**

Figur 1: Befolkningsfördelning i kommunens tätorter 2015-12-31. Källa SCB.

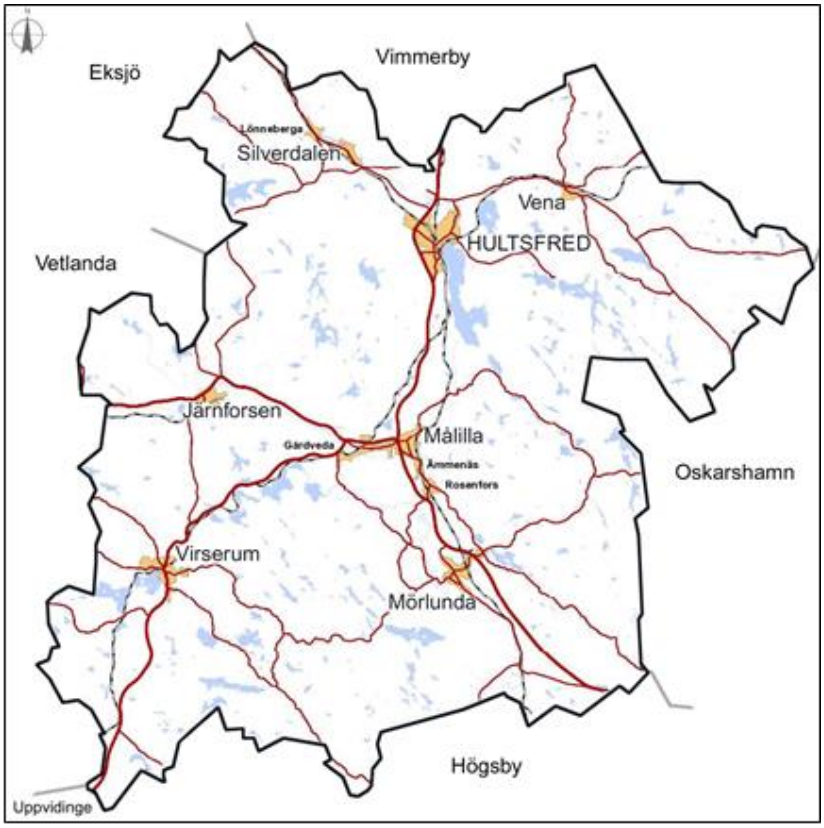

Servicestruktur (exklusive centralorten)

Livsmedel

Dagligvarubutiker finns i Målilla, Mörlunda, Silverdalen och Virserum. Hultsfreds kommun har avtal med butikerna om varuhemsändning i respektive butiks naturliga kundupptagningsområde. Undantag från denna huvudprincip är att i Silverdalen med omnejd och i Vena med omnejd utförs varuhemsändning av ICA Nära (Mathuset), Hultsfred. Varuhemsändningsservicen i Järnforsen delas av ICA Nära (Krysset), Virserum och COOP, Virserum.

Butik	Ombudsfunktion	Antal öppettimmar/vecka
ICA Nära (Krysset), Virserum	ATG, Svenska spel, PostNord, Schenker, Systembolaget. Möjlighet att sätta in pengar på ICA-banken. Varuhemsändning ca 30-35 kunder/vecka.	91
COOP, Virserum	Svenska spel (lotter). Varuhemsändning ca 10-15 kunder/vecka.	84
ICA Nära (Sundbergs), Mörlunda	ATG, Svenska spel, PostNord, Schenker, DHL, Systembolaget, HultsfredsTvätten. Uttagautomat.. Möjlighet att sätta in pengar på ICA-banken. Varuhemsändning ca 17 kunder/vecka.	87
COOP, Målilla	Svenska spel, PostNord, apoteksombud (receptbelagda). Varuhemsändning ca 20 kunder/vecka.	87
Frendo, Målilla	DHL, Schenker, Svenska spel (lotter).	104
Tempo, Silverdalen	Svenska spel (lotter).	66

Drivmedel

Drivmedel finns att tillgå i Målilla, Mörlunda, Järnforsen, Virserum, Vena samt Silverdalen.

Apotek

Apotek finns Virserum och Mörlunda. COOP i Målilla är ombud för apoteket avseende receptbelagda läkemedel.

Grundläggande betaltjänster

Med grundläggande betaltjänster avses kontantuttag, betalning av räkningar och deponering av dagskassa.
Normalt är det i butikerna möjligt att ta ut kontanter från bankonto anslutet till betalkort, t ex i samband med köp.
De butiker som redovisas i föreliggande serviceplan tillhandahåller kontanter med vissa beloppsbegränsningar och med reservation med aktuell kontanttillgång i kassan.
När det gäller möjligheten att sätta in kontanter på bankkonto och betala räkningar är möjligheterna mer begränsade i vår kommun (centralorten inkluderad). De fristående sparbankerna och Handelsbanken erbjuder betaltjänster till *sina* kunder. I övrigt saknas det i kommunen aktör som erbjuder grundläggande betaltjänster.
Länsstyrelserna har Statens uppdrag att kartlägga behovet av och tillgången till grundläggande betaltjänster. Via Länsstyrelserna kan staten ge stöd till aktör som tillhandahåller grundläggande betaltjänster i sådant fall där det konstaterats att behov finns och marknadsmässiga lösningar saknas. Formerna för stödet regleras i förordningen (2014:139) om statligt stöd till tillhandahållare av grundläggande betaltjänster.

Stöd till kommersiell service i glesbygd.

Det finns statliga stöd i syfte att främja upprätthållandet av vardagsservice i serviceglesa områden. Förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service reglerar vilka stödmöjligheter som staten erbjuder. De olika stödformerna är investeringsstöd, servicebidrag, hemsändningsbidrag och särskilt driftsstöd.
Investeringsstöd (bidrag och/eller lån): Lämnas direkt till företagaren för t ex anskaffning, nybyggnad, tillbyggnad eller reparation av inredning eller lokaler. Ansökan handläggs av Länsstyrelsen.
Servicebidrag: Lämnas direkt till företagaren och kan lämnas om det finns särskilda skäl t ex för att täcka en tillfällig likviditetsbrist. Handläggs av Regionförbundet.

Hemsändningsbidrag: Ett kommunalt stöd som delvis finansieras av statliga medel. Det statliga stödet lämnas till kommunen om kommunen ekonomiskt bidrar till en butiks hemsändning av dagligvaror till hushåll (se kommunens regler och rutiner nedan). Kommunen kan i efterhand rekvirera bidrag från Regionförbundet.
Särskilt driftsstöd till dagligvarubutik i sårbara lägen: En av förutsättningarna är att försäljningsstället är beläget minst 15 km från annat försäljningsställe. Ansökan handläggs av Regionförbundet.

Hultsfreds kommuns riktlinjer för hemsändning (SN §104/2015):

* Köpmannen åtar sig att ombesörja hemsändning av dagligvaror inom sitt kundområde.
* Hemsändning bör i första hand ske med köpmannens eget fordon.
* Hemsändningen ges till permanent boende i kommunen där ingen i hushållet kan ta sig till butiken på grund av att man inte har bil eller körkort (detta gäller för äldre eller funktionshindrade), eller att man på grund av ålder eller funktionshinder inte har möjlighet att själv göra sina inköp.
* Hemsändningsbidrag utgår för högst en leverans per hushåll och vecka.
* Köpmannen avgör själv om en avgift per leverans ska betalas av kunden till köpmannen.
* Hemsändningsbidraget utbetalas en gång per år. Bidraget är dels ett förskott för det beräknade antalet leveranser under första halvåret nästkommande år, dels en sluträkning avseende det gångna året.
*Hemsändning sker efter förbeställning i butiken.
*Varubussar undantages från hemsändningsbidraget.
*Köpmännen antecknar utförda leveranser på särskild lista som köpmannen lämnar in till kommunen en gång per kvartal.
*Köpman som planerar att upphöra med sin verksamhet skall snarast möjligt varsla kommunen om detta. Avsikten med varsel är att ge kommunen möjlighet att i god tid vidta åtgärder för att trygga dagligvaruservicen för de invånare som bor inom kundområdet.

Revidering

Varuförsörjningsplanen revideras vid ändrade förhållanden.